

PISMO

CESTNA MOTORIZACIJA
V NENEHNEM PORASTU

KO OPAZUJEMO promet na naših cestah, ugotavljamo, da ga je vsak dan več. Nismo se zmotili. Res je, cestna motorizacija pri nas prodira vztrajno navzgor. Prostora na cestah pa je vsak dan manj. Prometna gneča se stopnjuje, potovalna hitrost je vedno manjša, prometni zastoji postajajo že običajni itd. Gostota prometa je zlasti največja v mestih in industrijskih središčih. Tam se je tudi najprej pokazala potreba po raznih ukrepih, ki naj ublažijo prometne zagate. Vsakodnevna prometna slika ob glavnih cestnih magistralah nam jasno pokaže, kje so takoimenovana ozka grla. Tu so prometne težave zelo občutne, zlasti ob jutranji in opoldanski prometni konici. Cestni promet se močno koncentriira tudi drugod, recimo v turističnih krajih in središčih, poleti nasploh, posebno sedaj, ko prodira k nam armada motoriziranih turistov.

V tem sestavku o avtomobilskem prometu bomo spregovorili o varnosti pri prihodu oziroma odhodu z dela, kako hitro potujemo in kako varni smo na poti.

Oglejmo si sedaj nekaj zanimivih podatkov o porastu števila avtomobilov v začetku leta 1972 na območju SR Slovenije. V skupnem je motorizacija porasla v primerjavi z enakim obdobjem leta 1971 za 16% ali za 27.542 avtomobilov. To je toliko avtomobilov, kolikor jih je bilo registriranih v naši republiki leta 1958. Tako je bilo ob koncu leta 1971 pri nas registriranih skupno 201.278 avtomobilov ali desetkrat več kot pred petnajstimi leti. Povečano število avtomobilov predstavljajo pravzaprav skoraj samo osebni avtomobili. V enem samem letu, tj. lani je bilo na novo registriranih kar 26.477 ali 17,5% več kot je bilo registriranih ob koncu leta 1970. Tolikšno število novih vozil v dobi enega leta se mora nekje poznati.

Prej smo omenili močan porast prometa posebno v večjih krajih in industrijskih središčih. Seveda pa moramo takoj povedati, da se ljudje sedaj ne vozijo v službo samo z avtomobili. Največ se jih še vedno vozi s kolesi, mopedi, z avtobusi in mnogi še vedno vsak dan merijo pot od doma do službe peš. Vse to se v največji prometni gneči prepleta med seboj in tako imamo opravka z zelo zamotano in nevarno prometno konico.

Mnogi se tako povečane nevarnosti morda niti ne zavedajo. Verjetno zato ne, ker taka sprememba ni nastala čez noč, ampak se je in se še oblikuje že leta in leta z vsakdanjo malenkostno, neopazno spremembo. Število motornih vozil pred nekaj leti ali danes nam to potrjuje, saj smo zabeležili porast avtomobilov za 10-krat in še več. S tem se je tudi za 10-krat spremenilo stanje prometne varnosti. Kar pa zadeva voznike, pešce in druge pa menimo, da se najbrž ne obnašajo na cestah »10-krat« bolj previdno kot tedaj, ko je bila njihova ogroženost mnogo manjša.

Tokrat smo želeli opozoriti na to motorizirano kategorijo udeležencev v prometu še posebno zaradi tega, ker se zaradi napak, ki jih povzročajo vozniki vozil zgodi skoraj vsaka druga prometna nesreča pri nas. Na ta način se jih je zgodilo samo lani več kot 4.000 s par sto mrtvimi in nekaj tisoč poškodovanimi ljudmi.

Upravljanje avtomobila, kot vidimo, le ni tako preprosta stvar pa naj bo to na poti v službo, po drugih opravkih ali na izletu. Omenili smo že, da se spričo vedno večjega števila novih avtomobilov promet vedno bolj zapleta. Ta pojav, ki je sicer popolnoma normalen, mora »prisiliti« voznike, da toliko bolj previdno krmarijo svoje jeklene konjičke.

Marjan METLJAK

»KLUB DESETERICE...«

NAJ MI BO DOVOLJENO, da opišem nekatere svoje poglede in pojasnila v zvezi s člankom in komentarji na temo: »Klub deseterice največjih v Šiški«. Vključujem se v razpravo, ne z namenom, kot je nekaterim očitano, da bi izkazoval svoje ekonomsko znanje, temveč izključno s ciljem, da se prikaže objektivnost in koristnost takega prikazovanja podatkov. Opravičujem se, če bo kdo zaradi svojega dobrega hotenja prizadet, toda vseeno je bolje, da razgrnemo svoje papirje in da damo stvari pravo ime.

Naj začnem s pohvalo, da je bila sicer iniciativa o informaciji spodbudna. Nesreča je v tem, da je bila naloga premalo metodološko prečiščena in opredeljena. Iskanje svojevrstnih poti in obdelave s točkovanjem je strokovno zelo delikatno in obenem nesmiselno, zlasti ob taki obilici podatkov, ki nam jih že obdelane posredujejo statistične in SDK službe. Potrebno je samo opredeliti, kateri podatki nas zanimajo z ozirom na postavljeno nalogo.

Če smo hoteli izbrati deset največjih podjetij, potem potrebujemo pri izboru še dodatno opredelitev, in sicer lahko izbiramo podjetja glede na rezultate poslovanja (dohodek, skladi) ali na zaposlenost, angažiranje sredstev itd. Pri takih kvantitativnih vrstah moramo paziti predvsem, da so ti podatki čim bolj čisti in primerljivi med seboj. Celotni dohodek, npr. nosi ekstremne slabosti in ga moramo največkrat izločiti iz vrste primerjalnih kriterijev.

Dodatno osvetlitev pri globljih in specifičnih analizah (kadar je to potrebno) nam dajejo relativna razmerja (produktivnost na zaposlenega, ekonomičnost ali rentabilnost poslovanja, dalje udeležba na tržišču itd.), ki so že bolj odraz specifičnih pogojev gospodarjenja (družbenih in lastnih). Preučitev teh faktorjev bi omogočila točnejšo kvalifikacijo in primerljivost določenih poslovnih podatkov med seboj in pojasnila o doseženih uspehih.

Pa pogledimo, kako je ravnal avtor (V. K.) člankov »Klub deseterice...« in kje je napravil osnovne napake? Osnovno napako po mojem mnenju je napravil že takoj v začetku, ker je naloga pojmovno premalo opredeljena. Rezultat tega je popolna metodološka zmešnjava že pri izboru podatkov, da niti ne omenjam netočnosti podatkov.

Naslednja nedopustljiva napaka je v samem točkovanju. To je v bistvu najbolj strokovno delo, ker gre za kvalifikacijo posameznih faktorjev in določitev njihove ponderacije (teže). Sportni prijemi so tu najmanj dobrodošli. Dober in pošten športnik se discipline, ki mu ne gre, ne loteva, zlasti ne na način, ki je proti vsakim pravilom.

Na žalost ni to edini poskus, ko hočemo vsi vse vedeti. Istočasno se gremo visoko teorijo npr. o delitvi dohodka in nagrajevanju po rezultatih dela, ne znamo pa opredeliti niti osnovnih pojmov, za katere podatke gre in kako jih primerjati med seboj.

Še bolj kot takale samoiniciativna deviacija me zaskrbljuje naša širša tolerančnost oz. brezbržnost. Prepričan sem, da taka odstopanja ne morejo biti odraz samega našega neznanja, ker se upirajo že sami logiki. Javna tribuna res ni najbolj primerna za globlje preučevanje ekonomske problematike, ni pa s tem rečeno, da se zato v njej lahko šopirimo z ekonomskim neznanjem. Ne vem, zakaj ne bi pri podobnih informacijah sprejeli že obdelane in strokovno sprejemljive podatke, ki jih tekoče posredujejo razne službe. Poslužiti se je treba samo pravih podatkov, kar zavisi od konkretno postavljene naloge. Ali ni npr. veliko bolj jasno, če rečemo, da so največja podjetja po številu zaposlenih ta in ta. Isto velja za ostale kazalce. Tak način je dovoljen in razumljiv vsem. Ali moramo iz navede potvarjati in komplicirati to, kar je enostavno in sprejemljivo obenem?

dipl. oec. Milan STRAH

Pripis uredništva: Za dobrimi konji se dviguje prah.

PREJELI SMO ...

BORCE
JE TREBA ZAŠČITITI

V JULIJSKI ŠTEVILKI (5/72) Javne tribune sem prečital članek »Dodeljevanje zemljišč borcem NOV«. V uvodni obrazložitvi je lepo prikazano po pristojnostih in kriterijih kako je tekel postopek pri dodeljevanju parcel. Iz dopisa je razvidno, da je skupščina občine Ljubljana-Šiška sprejela odlok, v katerem so zaščitene določene parcele pred konkurenco pri oddaji posameznikom. Prepričan sem, da ima skupščina oz. pristojni organ velike izkušnje kako priti do zemljišča zasebnega lastnika. Večkrat sem zasledil v dnevnem časopisu, kako je težko oceniti pravilno vrednost zemljišča, da ne bi bila s tem prizadeta družba niti posameznik oziroma lastnik zemljišča. Ni mi znano, kakšna je cena za kvadratni meter zemljišča, ki ga občina prevzema od zasebnika, niti mi ni znano če zasebnik lahko zemljišče proda na javni licitaciji, ali ga občina zaščiti kot je zaščitila navedene interese. Ne bi se vtikal v te stvari, če ne bi sledil resolucijam in sklepom, ki so opisani v dnevnem časopisju. Kje in kako se pojavljajo socialne razlike? Vedno je poudarjeno, da je treba zaščititi borce in delavce, ki imajo nizke osebne dohodke in ki so odvisni zgolj

od svoje produktivnosti. V omenjenem članku sem pa zasledil, da so dobili parcele posamezniki, za katere nisem prepričan, da bi jih morala skupščina s svojim odlokom zaščititi pri licitaciji, da ne bi bil prizadet njihov standard. Nekaj imen oseb je navedenih, katerih osebni dohodki niso ogroženi, ne zaradi produkcijskega materiala, niti zaradi moče ali toče.

Ni toliko zla pripisati skupščini kakor komisiji, ki je to odločala. Saj je med njimi nekaj tovarišev, ki so te ugodnosti že užili kot menjanje stanovanj, najemanje kredita pod ugodnimi pogoji, pa so sedaj zopet na listi kot zaščiteni, da jim ne more nihče podražiti parcele pri licitaciji.

Smatram, da bi pod tako zaščito težko prišli vsi borci in delavci, ki stanujejo v neprimernih stanovanjih ali pa celo še pri zasebniku. V kolikor mi je znano, nekaj teh tovarišev na listi stanuje v družbenih stanovanjih, ki uživajo »REGRES«, kakor ga uživamo vsi, ki ne plačamo polne ekonomske najemnine. Če sumiram ta dejstva, potem vidim, da cilja, ki smo si ga zadali, nismo dosegli. Zemljišča so dobili tisti, ki uživajo vse ugodnosti in so dobili pod izjemnimi pogoji že posojila in še parcele izven konkurence pri licitaciji.

Predlagam, da komisija še enkrat pregleda vloge prosilcev in da javno pove, kaj jo je vodilo do teh odločitev. Ne bi bilo napako, če bi utemeljili za posameznika, kak-

(Nadaljevanje na 7. strani)